

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „INNOVATIVE PHARMA BALTICS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2020-08-06 Nr. 12R-41

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorės Neringos Ulbaitės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė) direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės, Teisės skyriaus vyresniosios patarėjos Irinos Martinkevič, pavaduojančios Teisės skyriaus vedėją, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Nuotolinės prekybos skyriaus vyriausiosios specialistės Ilonos Mitkevičienės, pavaduojančios Nuotolinės prekybos skyriaus vedėją, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2 punktu, išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2019-06-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. R1-3 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ (įmonės kodas – 301674866, adresas – Mokslininkų g. 6A, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2019-06-22 gavo Tarnybos raštu Nr. B6-(1.9.)-1415 persiustą Protokolą dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo. Protokole nurodyta, kad Tarnyba, gavusi pareiškėjo pranešimą, įvertino UAB „Innovative Pharma Baltics“ reklamą ir nustatė, jog joje naudojami draudžiami teiginiai apie maisto papildų gydomąsias ir profilaktines savybes:

1. Maisto papildas „ColdMoss“ N6 paketėliai“ reklamoje naudojami teiginiai: „turbūt net nereikia priminti, kada paskutinį kartąėjai ir supratai, jog su kiekvienu žingsniu turi vis mažiau jėgų, gerklę vis labiau skauda, o kylanti kūno temperatūra galėtų užvirinti arbatos puodelį rankose. Užklupo peršalimas! Tokią akimirką norisi jaustis geriau, todėl karštu vandeniu užpiltas „ColdMoss“ paketėlis padės lengviau atsikvėpti. Jame esantis ir nuo peršalimo metu padedantis liepų žiedų ekstraktas kartu su daugybe vitamino C, islandinėmis kerpenomis bei imbieru – sušildys, padės palaikyti imuninę sistemą ir kvėpavimo funkciją“;

2. Maisto papildas „BronchoMoss“ N20 tabletės“ reklamoje naudojami teiginiai: „tavo balsas, skambantis lyg iš po žemių, trukdo bendrauti? O kur dar visi tie garsaus ir nemalonaus kosulio patraukti žmonių žvilgsniai? Tai tikrai ne pats maloniausias būdas atsidurti dėmesio centre. Gamta mus aprūpino natūraliais ginklais prieš kosulį: islandinės kerpenos, baltų gluosnių žievė, baltųjų pušų žievė, kvapniųjų gvazdikmedžių pumpurai ir dar vitamino C dozė telpa vienoje „BronchoMoss“ tabletėje. Tereikia išgerti tris kartus per dieną po valgio – ir kvėpavimo takams bus lengviau, o imuninė sistema veiks sklandžiau“;

3. Maisto papildo „BronchoMoss“ sirupas 100 ml“ reklamoje naudojami teiginiai: „tavo balsas, skambantis lyg iš po žemiu, trukdo bendrauti? O kur dar visi tie garsaus ir nemalonaus kosulio patraukti žmonių žvilgsniai? Tai tikrai ne pats maloniausias būdas atsidurti dėmesio centre. Gamta mus aprūpino natūraliais ginklais prieš kosulį: islandinės kerpenos, gebenės lipikės Hedera helix lapai bei naudingosios svarainių ir šaltalankių sultys telpa viename šaukšte malonaus skonio „BronchoMoss“ sirupo. Tereikia išgerti tris-keturis kartus per dieną po valgio - ir kvėpavimo takams bus lengviau, o su kosuliu kovosi sklandžiau“;

4. Maisto papildo „ImunoMoss“ 100 ml ir 250 ml“ reklamoje naudojami teiginiai: „ateina metuose laikas, kai eini gatve, matai kosčiojančius ir sirguliuojančius praeivius, ir atrodo, jog net ir tave ima griebti peršalimo „širpuliukas“. Kad nereikėtų drebėti ir baimintis dėl ligų - pagelbėk savo imunitetui su „ImonoMoss“ sirupu. Išgėrus kasdien šaukšteli po valgio šis vitamino C, vaistinių augalų (juodųjų serbentų, ežiulių, imbiero, eukalipto) preparatų ir naudingojo propolio (bičių pikio) derinys padės padidinti organizmo atsparumą įvairioms ligoms“;

5. Maisto papildo „SinuMoss“ N20 kapsulės“ reklamoje naudojami teiginiai: „sveikas, kaip tu laikais?“, - tu pasiteirauji gatvėje sutikto bičiulio ir jam iš karto pasidaro aišku - tu neprakvėpuoji. Atrodo, kad jau įveikei slogą, bet šis „malonumas“ užsibūna neprašytas ir neleidžia patogiajai jaustis. Tavo prienosinių (sinusų) funkcijas padės palaikyti ir kvėpavimą palengvins „SinuMoss“ kapsulė išgerta 3 kartus per dieną. Kapsulėse harmoningai suderinti eukaliptų lapų eterinis aliejus, islandinių kerpenų, raktažolių ir pušų ekstraktai yra natūralios, tačiau laiko patikrintos priemonės kvėpavimui palengvinti“;

6. Maisto papildo „SinuMoss Baby“ lašai 30 ml“ reklamoje naudojami teiginiai: „sveika, kaip tu laikais?“, - tu pasiteirauji gatvėje sutikto bičiulio ir jam iš karto pasidaro aišku - tu neprakvėpuoji. Atrodo, kad jau įveikei slogą, bet šis „malonumas“ užsibūna neprašytas ir neleidžia patogiajai jaustis. O jei tai tavo vaikui? Dar liūdniau ir daugiau nervų. Prienosinių ančių (sinusų) funkcijas padės palaikyti ir kvėpavimą palengvins keletas lašelių „SinuMoss“ stiklinėje vandens ar sulčių. Lašuose harmoningai suderinti eukaliptų eterinis aliejus, islandinių kerpenų, imbiero, citrinmedžių, raktažolių ir pušų ekstraktai yra natūralios, tačiau laiko patikrintos priemonės kvėpavimui palengvinti.“;

7. Maisto papildo „BronchoMoss Baby“ sirupas 100 ml“ reklamoje naudojami teiginiai: „Kai matai savo kosintį mažylį - atrodo, jog ir pačiam krūtinę spaudžia. O kur dar neramos naktys? Tokiu metu, iki saldaus miego tikrai nelengva nukeliauti. Gamta mus aprūpino natūraliais ginklais prieš kosulį: islandinės kerpenos, vaistiniai čiobreliai, pušų žievės, kvapiųjų gvazdikų pumpurai ir skaniosios juodųjų serbentų sultys telpa viename šaukšte malonaus skonio „BronchoMoss Baby“ sirupo. Du-keturi kartai per dieną po valgio - ir jūsų mažylio krūtinė bus ramesnė - sirupas palaikys geresnę kvėpavimo takų funkciją ir padės jūsų vaikui kovoti su kosuliu.“;

8. Maisto papildo „Gastro forte“ reklamoje naudojami teiginiai: „Tu tikrai prisimeni situaciją, kai įdomu pokalbį sustabdo ir į jį įsiterpia gurguliuojantis pilvas. Arba kai po gardžių vaisių skrandis tiesiog „sustoja“ <...>“.

Protokole nustatyta, kad nurodyta reklama buvo skleidžiama UAB „Innovative Pharma Baltics“ Interneto tinklalapyje www.innovative.lt bei, tai, kad skleidžiama reklama neatitiko 2011-10-25 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011) 7 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. Įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai patvirtinimo“ (toliau - Higienos norma HN

17:2016) 15 punkto nuostatomis, maisto produktams negali būti priskiriamos žmogaus ligų profilaktinės ar gydomosios savybės ar daromos nuorodos į jas.

Protokole taip pat nurodyta, jog maisto papildo „ColdMoss“ reklama taip pat buvo skleidžiama nuo 2019-11-01 iki 2020-02-05 ir „Circle K“ degalinių tinkle (sklaidos laikotarpis pagal UAB „Innovative Pharma Baltics“ 2020-03-13 raštą Nr. 03-13-01). „Circle K“ degalinėse buvo iškabintas maisto papildo „ColdMoss“ reklaminis plakatas, kuriame pateikiami teiginiai apie žmogaus ligų gydymą ar jų profilaktiką: „Jaučiatės persalę? Trūksta jėgų, lyg ir krečia šaltis, jau varva nosis, o priešakyje dar tiks tolimas kelias... Sustiprėkite“. Be to, reklaminiame plakate pateikiama ir vaizdinė informacija, kurią vidutinis vartotojas galėjo suprasti kaip nuorodą į žmogaus ligų gydymą ir/ar profilaktiką.

Protokole nurodyta, kad Tarnyba 2020-01-14 raštu Nr. B6-(1.9.)-248 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į „Circle K Lietuva“, UAB, kad bendrovė pateiktų „Circle K“ degalinėse skleidžiamos maisto papildo „ColdMoss“ reklamos užsakovus, kurių iniciatyva ir interesais buvo skleidžiama reklama, reklamos sklaidos laikotarpį, sutartis ir kita informaciją, kuri padėtų nustatyti fizinio ar juridinio asmens atsakomybę už pateiktos reklamos turinį ir sklaidą.

„Circle K Lietuva“, UAB 2020-02-05 Tarnybai pateiktame atsakyme, nurodė, kad atskiros sutartys su reklamos užsakovu (UAB „Innovative Pharma Baltics“) sudarytos nebuvo, visos su Reklamos skleidimu susijusios sąlygos buvo susiderintos elektroniniu paštu. Reklamos užsakovas (UAB „Innovative Pharma Baltics“) prisiima visą atsakomybę už reklamos turinį.

Tarnyba 2020-02-18 raštu Nr. B6-(1.9.)-510 „Dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ kreipėsi į UAB „Innovative Pharma Baltics“, prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl aukščiau minėtų teiginių vartojimo.

UAB „Innovative Pharma Baltics“ 2020-03-13 Tarnybai pateiktame rašte Nr. 03/01 „Dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ (toliau - Raštas) nurodė, kad minėti prekių aprašymų trūkumai buvo nedelsiant pašalinti arba atitinkamai pataisyti.

Protokole tai pat pažymėta, kad bendrovė taip pat nurodė, jog informacija su galimai klaidinančiais teiginiais elektroninėje parduotuvėje www.innovative.lt buvo skelbiama laikotarpiu nuo 2019-11-10 iki 2020-02-25, o minėta degalinėse „Circle K“ rodoma reklama buvo skleidžiama laikotarpiu nuo 2019-11-01 iki 2020-02-05. UAB „Innovative Pharma Baltics“ pažymėjo, kad pašalino „Circle K“ degalinėse pateiktą vaizdinę informaciją, o nuo 2020-02-06 buvo pradėta skleisti atnaujinta maisto papildo „ColdMoss“ reklama.

UAB „Innovative Pharma Baltics“ Tarnybai taip pat pateikė Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie sveikatos apsaugos ministerijos 2017-03-15 raštą Nr. D2-1713 (5.25.), kuriuo yra pagrindžiama, kad produktas „BronchoMoss“ 100 ml. yra įregistruotas kaip medicinos priemonė, kurios registracijos numeris yra LT-CA01/MDD/I-00037/17 bei nėra priskiriamas prie maisto papildų.

Protokole nurodyta, jog reklamuojant aukščiau minėtus maisto papildus, vartojami teiginiai, kuriais nurodoma ar užsimenama apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes, be to, maisto papildų reklamoje nėra pateikta nuoroda „Maisto papildas“.

Protokole pažymėta, kad ūkio subjektų skleidžiama reklama apie maisto produktus neturi klaidinti vartotojų. 2008 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002 nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2002 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463) (toliau - Reglamentas (EB) Nr. 178/2002), taigi vartotojų neturi klaidinti maisto produktų etiketės, reklama ir jų pateikimas.

Protokole nurodyta, kad elektroninėje parduotuvėje www.innovative.lt skelbiama informacija apie maisto papildus - „BronchoMoss“ N20 tabletės, „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 ml, „SinuMoss“ N20 tabletės, „SinuMoss Baby“ lašai 30 ml, „BronchoMoss Baby“ sirupas 100 ml, „GastroForte“ N10 kapsulės, neatitinka 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktu

maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p.9) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1924/2006) 10 straipsnio 3 dalies nuostatų, kad „nuorodą į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą, kurią ta maistinė medžiaga ar maisto produktas apskritai teikia sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, galima daryti tik tuo atveju, jei kartu pateikiamas konkretus teiginys apie sveikatingumą, įtrauktas į sąrašus, numatytus 13 ir 14 straipsniuose“, pvz., maisto papildo „SinuMoss“ N20 kapsulė aprašyme vartojamas bendro pobūdžio teiginys „eukaliptų lapų eterinis aliejus, islandinių kerpenų, raktažolių ir pušų ekstraktai yra natūralios, tačiau laiko patikrintos priemonės kvėpavimui palengvinti“ tačiau nėra pateiktų konkrečių teiginių apie sveikatingumą, kurie yra įtraukti į leidžiamų vartoti teiginių apie sveikatingumą sąrašus.

Pažymėta, kad elektroninėje parduotuvėje www.innovative.lt skelbiama informacija apie maisto papildus „ColdMoss“ N6 paketėliai, „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 ml neatitinka Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio 1 dalies nuostatų, kad „teiginiai apie sveikatingumą yra draudžiami, išskyrus atvejus, kai jie atitinka II skyriaus bendruosius ir šio skyriaus konkrečius reikalavimus bei yra leidžiami pagal šį reglamentą ir yra įtraukti į leidžiamų teiginių sąrašus, numatytus 13 ir 14 straipsniuose“. Ne visoms sudedamosioms dalims, nurodyti sveikatingumo teiginiai yra įtraukti į leidžiamų vartoti teiginių sąrašus pagal Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 nuostatas, pvz., maisto papildų „ImunoMoss“ 100 ml ir „ImunoMoss“ 250 ml aprašymuose teigiama, kad „<...>; ir naudingojo propolio (bičių pikio) derinys padės padidinti organizmo atsparumą įvairioms ligoms“, tačiau šis teiginys apie sveikatingumą nėra įtrauktas į leidžiamų vartoti teiginių sąrašus.

Protokole taip pat nurodyta, kad Maisto papildo „Gastro Forte“ aprašyme nurodoma, kad į jo sudėtį įeina „veiklusis fermentų kompleksas“, tačiau skiltyje „Informacija apie produktą“ pateikiama tokia informacija: „Fermentas bromelainas“. Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies a punktą nurodo, kad informacija apie maistą neturi klaidinti, visų pirma, dėl maisto produkto ypatybių, ypač jo pobūdžio, tapatumo, savybių, sudėties, kiekio, tinkamumo vartoti termino, kilmės šalies ar kilmės vietos, gamybos ar ruošimo būdo. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Tarnybos vertinimu, vartotojas galėjo būti suklaidintas dėl šio maisto papildo sudėties: aprašyme nurodytas „fermentų kompleksas“, o skiltyje „Informacija apie produktą“ pateiktas vienas fermentas „Fermentas bromelainas“, apie kitus fermentus neužsimenama.

Protokole taip pat pažymima, kad Tarnyba, vadovaudamasi Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai teikiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. B1-22 „Dėl Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai teikiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ UAB „Innovative Pharma Baltics“ produktą pavadinimu „BronchoMoss“ 100 ml notifikavo ir įtraukė į maisto papildų sąrašą (maisto papildo Nr. MP-3545/14). Atkreipiamas dėmesys, kad UAB „Innovative Pharma Baltics“ Rašte teigia, kad „BronchoMoss“ sirupas 100 ml yra medicinos priemonė, kurios registracijos numeris yra LT- CA01/MDD/1 -00037/17. Šis produktas nėra priskiriamas prie maisto papildų kaip nurodyta 2020- 02-18 rašte B6-(1.9.)-150 <...>“.

Protokole taip pat pažymėta, kad atsižvelgiant į tai, jog elektroninėje parduotuvėje www.innovative.lt skiltyje „Produktai“ pateikiami visi produktai parduodami šioje interneto svetainėje, be to šioje skiltyje galima išsirinkti parduodamus produktus pagal kategoriją („Vaikams“, „Peršalimui“, „Virškinimui“, „Sveiki užkandžiai“, „Imunitetui“, „Miegui ir ramybei“, „Visi“), tačiau maisto papildų aprašymuose nepateikus aiškios nuorodos „Maisto papildas“ vidutinis vartotojas galėjo būti suklaidintas dėl produktų kategorijos (tapatinamas su vaistiniu preparatu, medicinine priemone, maisto papildu ar kt.).

Protokole nurodyta, jog Tarnyba įvertinusi tyrimo metu surinktą informaciją ir maisto produktams taikomų teisės aktu nuostatas dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ maisto papildų: „ColdMoss“ N6 paketėliai, „BronchoMoss“ N20 tabletės, „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 mk „SinuMoss“ N20 tabletės, „SinuMoss Baby“ lašai 30 ml, „BronchoMoss Baby“ sirupas

100 ml, „GastroForte“ N10 kapsulės reklamoje vartojamų aukščiau nurodytų teiginių, nustatė, kad šių teiginių vartojimas neatitinka Reglamento (EB) Nr. 178/2002 16 straipsnio, Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies a punkto, 3 dalies, Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies. Higienos normos HN 17:2016 15 punkto ir pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies ir 4 dalies nuostatas.

Protokole pateiktas UAB „Innovative Pharma Baltics“ paaiškinimus, kuriame nurodyta, kad elektroninėje parduotuvėje www.innovative.lt skleidžiamus prekių aprašymus, vadovaujantis „Google Analytics“ duomenimis, peržiūrėjo (*duomenys neskelbtini*).

Protokole nurodyta, kad UAB „Innovative Pharma Baltics“ pažeidimą padarė pirmą kartą.

Protokole pažymėta, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2018-09-13 yra nagrinėjusi bylą dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ galimo Lietuvos respublikos reklamos įstatymo reikalavimų pažeidimo.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2020-08-03 gavo UAB „Innovative Pharma Baltics“ pateiktus papildomus dokumentus, kuriuose be kita ko nurodyta, kad ginčijamų teiginių skleidimo laikotarpiu, interneto tinklalapis buvo peržiūrėtas 349 varototojų. Bendrovė taip pat patikslino, kad per minėtą laikotarpį buvo parduoti: (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „ColdMoss“ N6 paketėliai“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „BronchoMoss“N20 tabletės“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „ImunoMoss“ 250 ml“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „ImunoMoss“ 100 ml“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „SinuMoss“ N20 tabletės“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „SinuMoss Baby“ lašai 30 ml“ (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „BronchoMoss Baby sirupas 100 ml“ (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*) maisto papildo „GastroForte“ N10 kapsulės“ (*duomenys neskelbtini*).

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius paaiškinimus ir įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t. y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto

įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant ją naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateikiamos informacijos matyti, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“ maisto papildų reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.innovative.lt bei „Cirkele K“ tinklo degalinėse, skatino vartotojus įsigyti bendrovės platinamus maisto papildus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama 2011-10-25 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18), ir kitų teisės aktų, nustatančių reikalavimus maisto reklamai, nuostatų neatitinkanti maisto reklama.

Reglamento (EB) Nr. 178/2002) 16 straipsnyje numatyta, kad, nepažeidžiant konkretesnių maisto produktus reglamentuojančių įstatymų nuostatų, vartotojų neturi klaidinti maisto ar pašarų etiketės, reklama ir pateikimas, įskaitant jų formą, išvaizdą arba įpakavimą, pakavimo medžiagas, sudėjimo tvarką, apipavidalinimą juos demonstruojant ir įvairiausiomis priemonėmis apie juos teikiamą informaciją.

Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad informacija apie maistą neturi klaidinti, visų pirma, dėl maisto produkto ypatybių, ypač jo pobūdžio, tapatumo, savybių, sudėties, kiekio, tinkamumo vartoti termino, kilmės šalies ar kilmės vietos, gamybos ar ruošimo būdo, 3 dalyje nustatyta, kad taikant specialios paskirties maisto produktams taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose numatytas nukrypti leidžiančias nuostatas, informacijoje apie maistą maisto produktams neturi būti priskiriamos žmogaus ligų profilaktinės ar gydomosios savybės arba daroma į jas nuoroda.

Reglamento (ES) Nr. 1924/2006 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad vartoti teiginius apie maistingumą ir sveikatingumą leidžiama tik tokiu atveju, jei tenkinamos šios sąlygos: įrodyta, kad maistinės ar kitos medžiagos, apie kurią pateikiamas teiginys, buvimas, nebuvimas arba mažesnis kiekis maisto produkte ar maisto produktų kategorijai priklausančiuose produktuose pasižymi naudingumu maistiniu arba fiziologiniu poveikiu, įrodytu visuotinai pripažintais moksliniais duomenimis.

Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyta, kad vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą bei, kad draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie gydomąsias ar nuo ligų saugančias savybes; nurodyti, kad koks nors maistas turi ypatingųjų savybių, jeigu iš tikrųjų tokiomis savybėmis pasižymi visi panašūs gaminiai.

Pažymėtina, kad informacijai apie maistą, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes, todėl privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus bei maisto papildus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų bei maisto papildų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį

siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Innovative Pharma Baltics“ maisto papildų „ColdMoss“ N6 (paketėliai), „BronchoMoss“ N20 (tabletės), „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 ml, „SinuMoss“ N20 (tabletės), „SinuMoss Baby“ 30 ml (lašai), „BronchoMoss Baby“ 100 ml (sirupas), „GastroForte“ N10 (kapsulės) reklama, kurioje buvo skleidžiami Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 I skyriaus 7 straipsnio 1 dalies a, b, c punktų, 2 dalies, 4 dalies a punkto bei Reglamento (ES) Nr. 1924/2006) 5 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatų neatitinkanti reklama galėjo suklaidinti vartotojus, kurie, perskaitę ar pamatę aukščiau nurodytus reklaminius teiginius, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, jog, šie maisto papildai turi naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

Atkreiptinas dėmesys, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“ reklamuoti produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus bei maisto papildus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų bei maisto papildų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija papildomai pažymi, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“, reklamuodama minėtus produktus, vartotojo teiginius, kuriais galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie turi naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta aukščiau, įvertinusi Tarnybos Protokole nurodytą informaciją bei UAB „Innovative Pharma Baltics“ teiktus paaiškinimus, taip pat byloje surinktus įrodymus, daro išvadą, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“ interneto tinklalapyje www.innovative.lt reklamuodama 8 maisto papildus: „ColdMoss“ N6 (paketėliai), „BronchoMoss“ N20 (tabletės), „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 ml, „SinuMoss“ N20 (tabletės), „SinuMoss Baby“ 30 ml (lašai), „BronchoMoss Baby“ 100 ml (sirupas), „GastroForte“ N10 (kapsulės), pateikė vartotojams informaciją, neatitinkančią Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies a, b, c punktų, bei Reglamento (ES) Nr. 1924/2006) 5 straipsnio 1 dalies a punkto ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatą.

3. Dėl UAB „Profesionalas“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-05-13 įsakymu Nr. V-432, 4 punkte įtvirtintas maisto papildų apibrėžimas, kuris nustato, jog maisto papildas - maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis, 6 punkte nustatyta, kad Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami tik šios higienos normos reikalavimus atitinkantys maisto papildai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog Tarnyba protokole nustatė, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“ skleista reklama neatitinka Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-05-13 įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ ir 15 punkto reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad šalia maisto papildų „ColdMoss“ N6 (paketėliai), „BronchoMoss“ N20 (tabletės), „ImunoMoss“ 250 ml, „ImunoMoss“ 100 ml „SinuMoss“ N20 (tabletės), „SinuMoss Baby“ 30 ml (lašai), „BronchoMoss Baby“ 100 ml (sirupas), „GastroForte“ N10 (kapsulės) nebuvo nurodyta visa privaloma informacija ir UAB „Innovative Pharma Baltics“ maisto papildų reklamoje nepažymėjo nuorodos, jog tai „Maisto papildas“. Reklamoje nepateikus privalomos nuorodos „Maisto papildas“, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija daro išvadą, kad bendrovė nepateikė privalomos pateikti informacijos.

Atsižvelgiant į tai, UAB „Innovative Pharma Baltics“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą.

4. Dėl UAB „Innovative Pharma Baltics“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1 dalimi, už šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą reklaminės veiklos subjektams gali būti skiriama bauda iki 3 procentų jų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne daugiau kaip vienas šimtas tūkstančių eurų. Tais atvejais, kai pažeidimu nepadaroma esminės žalos šiuo įstatymu saugomiems interesams, atsižvelgiant į byloje nustatytų aplinkybių visumą, vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, už šio įstatymo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17 ir 18 straipsniuose nustatytų reikalavimų pažeidimus reklaminės veiklos subjektams gali būti taikomas įspėjimas, neskiriant baudos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, jog UAB „Innovative Pharma Baltics“ skleistose reklamose, pažeidžiančiose Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą, buvo reklamuojami 8 maisto papildai, nurodant savybes, susijusias su persalimo požymiais bei profilaktika bei nepateikiant privalomos nuorodos „Maisto papildas, todėl vartotojai galėjo būti suklaidinti. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį atsižvelgė į tai, kad Protokole nurodyta, jog bendrovė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą bei tai, kad UAB „Innovative Pharma Baltics“, gavusi Tarnybos raštus dėl galimo pažeidimo, informaciją pašalino

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Innovative Pharma Baltics“ reklama apie produktus buvo skleidžiama viename interneto tinklalapyje www.innovative.lt, o maisto papildų „ColdMoss“ N6 paketėliai reklama buvo skleidžiama ir degalinėse „Circle K“. Pažymėtina, kad nors reklama buvo pasiekama ne regioniniu, o nacionaliniu mastu, tačiau pagal UAB „Innovative Pharma Baltics“ pateiktus duomenis matyti, jog interneto tinklalapyje www.innovative.lt reklamos sklaidos laikotarpiu apsilankė (*duomenys neskelbtini*) vartotojai, todėl šiuo konkrečiu atveju lankomumas yra vertintinas kaip nedidelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad reklama buvo skleidžiama laikotarpiu nuo 2019-11-10 iki 2020-02-25, o degalinėse „Circle K“ rodyta vaizdinė informacija buvo skleidžiama laikotarpiu nuo 2019-11-01 iki 2020-02-05 (t. y. mažiau nei 4 mėnesiai), todėl reklamos sklaidos trukmė šiuo konkrečiu atveju nėra vertintina kaip didelė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad bendrovė pripažino padariusi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą, teikė informaciją, reikalingą tyrimui bei pašalino klaidinančius maisto papildų aprašymus ar atitinkamai juos pataisė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 6 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies ir 4 dalies pažeidimą skirti UAB „Innovative Pharma Baltics“ įspėjimą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Direktorė

Neringa Ulbaitė